

Príprava na sviatosť birmovania

ÚVODNÁ ŠTÚDIA

CIELE PRÍPRAVY BIRMOVANCOV

© Inky 2006

Miesto prípravy na birmovanie

Príprava na birmovanie a katechumenát

Príprava na birmovanie je úzko spojená s pojmom katechumenátu.

Katechumenát dospelých

O katechumenáte dospelých Cirkev hovorí: „*Katechumenát alebo formovanie katechumenov má za cieľ im umožniť, aby ako odpoveď na Božiu iniciatívu a v spojení s cirkevným spoločenstvom priviedli k zrelosti svoje obrátenie a svoju vieru. Ide o "formovanie k plnému kresťanskému životu..."*, ktorým sa učenici zjednocujú s Kristom, svojím učiteľom. Katechumeni majú byť teda primerane zasvätení... do tajomstva spásy a uskutočňovania evanjeliového života a prostredníctvom posvätných obradov, ktoré sa majú sláviť postupne, uvedení do života viery, liturgie a lásky Božieho ľudu.“ (KKC 1248)

Katechumenát detí

V prípade birmovancov sa jedná o mladých ľudí, ktorí boli pokrstení ako malé deti. V súvislosti s ich katechumenátom Cirkev hovorí: „*Kde sa krst detí stal hojne zaužívanou formou slávenia tejto sviatosti, toto slávenie sa stalo jediným úkonom, ktorý veľmi skráteným spôsobom integruje prípravné etapy uvádzania do kresťanského života. Krst detí už svojou povahou vyžaduje katechumenát po krste. Pritom nejde len o potrebu náboženskej výchovy po krste, ale aj o nevyhnutné rozvinutie krstnej milosti pri raste osoby. To je miesto vlastné katechizmu.*“ (KKC 1231).

Ak – analogicky s katechumenátom dospelých – je začiatkom katechumenátu obrátenie a skutočný záujem o Ježiša Krista a jeho koncom ukončenie kresťanskej iniciácie, potom **logickým začiatkom tohto pokrstového katechumenátu je okamih 1. sv. prijímania**, ku ktorému dieťa pristupuje vtedy, keď sa rozhodne stať kresťanom a zloží svoj vlastný krstný sľub. **Logickým koncom tohto katechumenátu je potom prijatie poslednej sviatosti kresťanskej iniciácie, sviatosti birmovania.**

Katechumenát a birmovanci

Fakt, že pred prijatím sviatosti birmovania sa od birmovanca očakáva oná

„**zrelosť viery a obrátenia**“, o ktorej hovorí Katechizmus v súvislosti s katechumenátom, potvrdzuje aj priama výpoveď Katechizmu o birmovancoch: „*Ak sa niekedy hovorí o birmovaní ako o "sviatosti kresťanskej zrelosti", nemal by sa pri tom zamieňať vek dospelosti vo viere s dospelým vekom prirodzeného rastu,*“ a potom cituje sv. Tomáša Akvinského: „*Telesný vek nie je rozhodným pre dušu. Teda aj v detskom veku môže človek nadobudnúť dokonalosť duchovného veku, o ktorej hovorí Kniha múdrosti: "Ctihodná staroba nespočíva v dlhom veku, ani sa nemeria počtom rokov"* (Múd 4,8). Preto mnohí v detskom veku, vďaka prijatej sile Ducha Svätého, odvážne bojovali za Krista až do krvi.“ (KKC 1308). V praxi definuje dve dôležité veci: **Birmovanec by mal dosahovať spomenutú „zrelosť viery“ a „dospelosť vo viere“.** **Táto zrelosť vo viere sa neprekrýva s telesnou a vekovou zrelosťou.** Človek môže dosiahnuť zrelosť viery skôr, než zrelosť telesného vývoja. A, samozrejme, môže ju dosiahnuť aj podstatne neskôr, než dozrie telesne.

Čo z toho vyplýva?

- **Cieľom birmovnej prípravy je zrelosť viery a obrátenia.** Nie dokonalosť, ale zrelosť. *Môžeme to prirovnať ku zrelosti snúbencov: nie je to ešte plná a dokonalá manželská láska, ale má to byť láska dostatočne zrelá na to, aby viedla k sobášu – radikálnemu rozhodnutiu pre úplne nový život a poslanie v spoločensťve lásky s milovaným.* Analogicky aj birmovanec pred birmovkou má byť pripravený na rovnaký záväzok: nový život a nové poslanie v spoločensťve lásky s Milovaným.
- **Snaha stanovovať vek, kedy má mladý človek prijať sviatosť birmovania, je v rozpore s ideou Katechizmu.** Telesný vek v tomto prípade nerozhoduje a môže byť braný len veľmi orientačne.
- **O tom, kedy má mladý človek pristúpiť k tejto sviatosti, rozhoduje jeho pripravenosť** – čiže oná zrelosť a dospelosť vo viere. Môže to byť vo veku mladšom, ale aj staršom, než sa zvyčajne tradične predpokladá.

Príprava na birmovanie a farnosť

Katechizmus o príprave birmovancov hovorí: „*Birmovná katechéza má usilovať o prebudenie vedomia príslušnosti ku Kristovej Cirkvi, a to tak k Cirkvi všeobecnej ako aj k farskému spoločensťvu. Toto má osobitnú zodpovednosť za prípravu birmovancov.*“ (KKC 1309). Je to logické.

Úloha rodičov sa chýli ku koncu

Malé dieťa sa rodí do rodiny, ktorá je Cirkvou v malom. Rodina mu tak zastupuje rodinu Cirkvi a rodičia sú pre dieťa ikonou a zrkadlom Boha. Cieľom

ale je, aby dieťa od ikony Boha dospelo ku vzťahu s Bohom samotným. A aby vzťahy lásky a spoločenstva, ktoré si osvojilo vo svojej prirodzenej rodine, aplikovalo na svoju jedinú skutočnú rodinu, ktorou je Rodina veriacich, Cirkve.

Preto je pochopiteľné, ak sa v súvislosti s prípravou na 1. sv. prijímanie hovorí: „*Je povinnosťou predovšetkým rodičov a ich zástupcov, ako aj farára postarať sa, aby sa deti po dosiahnutí používania rozumu náležite pripravili a čo najskôr sa po predchádzajúcej sviatostnej spovedi občerstvili týmto božským pokrmom.*“ (c. 914 CIC). Je samozrejmé, že v tejto fáze hrajú rozhodujúcu úlohu rodičia, ktorí dieťa vedú ku vzťahu k Bohu a k prežívaniu spoločenstva. Lenže postupom času sa rodičia stále viac a viac stávajú *partnermi* dieťaťa vo vzťahu k jedinému Otcovi, Bohu a v jedinej rodine, Cirkvi, kde sú navzájom bratmi a sestrami podľa slov Ježiša Krista: „⁸ *Vy sa nedávajte volať Rabbi, lebo len jeden je váš Učiteľ, vy všetci ste bratia.*“ ⁹ *Ani Otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský.*“ (Mt 23,8n).

Úloha spoločenstva Cirkvi

Tak, ako prvé vzťahy spoločenstva v prirodzenej rodine mohli dieťaťu odovzdať len a jedine rodičia, rovnako priviesť birmovanca k spoločenstvu Cirkvi a začleniť ho doň a pomôcť mu vstúpiť do jeho hlbokých vzťahov jednoty a lásky môže jedine spoločenstvo samotné. Preto vo fáze prípravy na birmovku – v závere pokrstového katechumenátu mladého človeka, v jeho posledných rokoch – má hlavné slovo a hlavnú zodpovednosť práve ono: „*Pokrstených pripraviť na prijatie tejto sviatosti je v najvyššej miere úlohou Božieho ľudu.*“ (Obrad birmovania, úvodné smernice č. 3).

Čo z toho vyplýva?

- **Nekompetentnosť farára.** Podobne ako prípravu na 1. sv. prijímanie, ktorej podstatou je formovanie osobného vzťahu lásky k Bohu a rozhodnutia žiť s Bohom, môžu realizovať jedine rodičia a rodina dieťaťa a nemôžu ich v tom nijako nahradiť ani škola, ani farár, ani katechéti; podobne v tejto fáze je úloha nad sily farára, katechétovej, či školy. Môžu pomáhať v tejto formácii na úrovni vedomostí, katechéz, môžu radiť, ale samotná príprava prebieha v spoločenstve farnosti, ktoré má hlavnú úlohu.
- **Nekompetentnosť rodičov.** Pramení z podobných príčin. Samozrejme, neznamená to, že by rodič nemohol napomáhať formácii svojho dieťaťa pred birmovkou. Ak to ale robí, tak už ani nie tak ako rodič, ale skôr ako brat (sestra) v Kristovi a už nie v rodine, ale spoločne s dieťaťom v spoločenstve a rodine farnosti, ktorej aj sám je členom.
- **Hlavná úloha spoločenstva farnosti.** V procese formovania birmovancov hrá nezastúpiteľnú úlohu. Dôvod, prečo v praxi prípravy na birmovanie končia spravidla veľmi žalostne, je ten, že sa snažíme nahrádzať spoločenstvo farnosti

katechézami farára, či vyučovaním v škole. Výsledok je potom katastrofálny...

Cieľ birmovnej prípravy

Katechizmus Katolíckej cirkvi hovorí o cieľoch birmovnej prípravy toto:

„Príprava na birmovanie sa musí snažiť viesť kresťana k intímnejšiemu zjednoteniu s Kristom, k živšej dôvernosti s Duchom Svätým, s jeho konaním, s jeho darmi a vnuknutiami, aby mohol lepšie prevziať apoštolské povinnosti kresťanského života. Preto sa birmovná katechéza má usilovať o prebudenie vedomia príslušnosti ku Kristovej Cirkvi, a to tak k Cirkvi všeobecnej ako aj k farskému spoločenstvu. Toto má osobitnú zodpovednosť za prípravu birmovancov.“ (KKC 1309)

„Pre prijatie birmovania treba byť v stave milosti. Je vhodné pristúpiť k sviatosti pokánia, aby sa dosiahlo očistenie vzhľadom na dar Ducha Svätého. Intenzívnejšia modlitba má pripraviť na poslušné a ochotné prijatie sily a milostí Ducha Svätého s poslušnosťou a ochotou.“ (KKC 1310)

V praxi sa vyžaduje nasledovné:

- **Intímne zjednotenie s Kristom, intenzívnejšia modlitba a stav milosti**
- **Živšia dôvernosť s Duchom Svätým, s jeho konaním, darmi a vnuknutiami – postoj poslušnosti viery a ochoty**
- **Prevzatie apoštolskej povinnosti a zodpovednosti**
- **Príslušnosť k Cirkvi všeobecnej**
- **Príslušnosť k farskému spoločenstvu**

Od tohto sa musí odvíjať aj naša príprava na sviatosť birmovania.

1) Intímne zjednotenie s Kristom, intenzívnejšia modlitba a stav milosti

a) Osobné intímne spoločenstvo s Kristom

Katechizmus Katolíckej cirkvi hovorí: *„V strede katechézy nachádzame zásadne jednu Osobu, osobu Ježiša z Nazaretu, jediného Syna Otca... ktorý trpel a umrel za nás a teraz vzkriesený žije s nami naveky... Katechizovať...to znamená odhaľovať v Kristovej Osobe celý večný plán Boha. To znamená hľadať a chápať význam činov a slov Krista, znakov, ktoré uskutočňoval“.*⁴

Cieľom tejto katechézy je: Uvádzať do spoločenstva s Ježišom Kristom: Len On jediný môže viesť k Otcovej láske v Duchu a dávať nám účasť na živote Svätej Trojice.“ (KKC 426). Cieľom katechézy teda nie je odovzdávať vedomosti, ani vychovávať k hodnotám. Cieľom je (aj s pomocou týchto vecí, ak treba) priviesť človeka k osobnému stretnutiu a spoločenstvu s Ježišom Kristom ako živou a konkrétnou osobou. **V súvislosti s birmovaním sa hovorí o intímnom, veľmi hlbokom spoločenstve.**

Podobne sa vyjadruje pápež Benedikt XVI.: „*Na začiatku toho, že je niekto kresťanom, nestojí etické rozhodnutie alebo veľkolepá myšlienka, ale skôr stretnutie sa s udalosťou, s Osobou, ktorá ponúka životu celkom nový horizont a tým aj zásadné smerovanie.*“ (Deus caritas est 1). A inde hovorí: „**Kresťanská viera nie je teológiou, ale osobným stretnutím s Bohom. Z tejto skúsenosti, ktorá je osobná a komunitná, vyviera nový spôsob myslenia a konania. Začína sa – ako to dosvedčujú svätci – láskou preniknutý život.**“

Už pápež Ján Pavol II. poukazoval na to, že: „*Niekedy dokonca aj katolíci stratili alebo nikdy nemali možnosť prežiť osobné stretnutie s Kristom – nie s Kristom ako obyčajným ‚vzorom‘ alebo ‚hodnotou‘, ale živým Slovom –, cestou, pravdou a životom*“ („New Catechism Will Promote National Recatechizing Effort“, L'Osservatore Romano, angl. vyd. 24. 3. 1993, s. 3.)

Obsažnejšie sa na túto tému vyslovil aj kardinál Godfried Daneels, ktorý hovorí: „*Obvinenia novovekárov proti kresťanstvu môžu mať do istej miery pravdu v tom, že nemáme dostatok živej skúsenosti, že sa obávame nadprirodzená, že sa donekonečna zaoberáme morálnymi exhortáciami – napomínaním a prehnaným zdôrazňovaním správneho výkladu učenia. V posledných rokoch sa kresťanstvo prakticky zredukovalo na morálny systém. Viera ako učenie o živote a zdroj náboženskej i mystickej skúsenosti sa zanedbala. Mnohí sú rozčarovaní týmto druhom tvrdošijného moralizátorstva a idú hľadať pokoj niekam inam. Kristus však povedal: ‚Podťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinok pre svoju dušu. Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké‘ (Mt 11, 28-30). Mnohí naši veriaci vo farnostiach, školách a hnutiach sú silne pripútaní k hodnotám evanjelia, najmä k tým, ktoré sa väčšinou zhodujú u väčšiny ľudí dobrej vôle: spravodlivosť, pokoj, solidarita, rešpekt voči stvoreniu. Ale tento kult hodnôt je oddelený od kultu živej Kristovej osoby - od modlitby, adorácie a využívania sviatostí. O Kristovi sa potom hovorí len v tretej osobe - povedal toto, ukázal tamto svojím príkladom. V takej reči je podivná neprítomnosť slov týkajúcich sa otvorenej modlitby a stretnutí sa s ním vo sviatostiach: ‚Si môj Spasiteľ. Klaniam sa Ti...‘ **Také kresťanstvo, zredukované na etiku, dlho nevydrží... Etika bez mystiky, morálka odtrhnutá od modlitby a sviatostného života, aj keď sa ešte podobá na živé telo, je len zborom múmií, ktorých osudom je popol, najmä ak sa na ne človek zblízka pozrie.**“ (Christ or Aquarius? Exploring the New Age Movement, Veritas Publications, Dublin 1992, s. 27-28; a „Intervention at the Special Synod of Bishops: December 1991“, Archdiocese of Malines, Brussels, 1/1993,*

V praxi to znamená:

- *Napomôcť do viesť ku zrelosti obrátenie a vieru mladého človeka. Môže to byť prostredníctvom evanjelizačných podujatí (napr. kurz FILIP), prostredníctvom ponuky duchovných cvičení a obnov. Dôraz by sme mali klásť asi na evanjelizáciu, pretože predstava, že sa nám na birmovku hlásia veriace deti, je, zdá sa, veľmi naivná. Evanjelizácia tak musí byť prvý prípravný krok, ktorý predchádza v birmovnej príprave všetky ostatné. Cieľom je, aby:*
 - *mladý človek **spoznal** skutočné a autentické kresťanstvo, pochopil **fungovanie** obrátenia a duchovného života*
 - *a aby **bol povzbudený** ku kroku viery a obrátenia.*
- *Napomáhať rozvoj duchovného života. Znamená to:*
 - *osvojenie si **modlitby** (porov. ďalej)*
 - *a následne pomoc pri pochopení a naučení sa „využívať“ **sviatosti** a moc v nich ukrytú.*

b) Intenzívnejšia modlitba

Otázka samozrejme najprv znie: **čo je to modlitba?** V praxi môžeme rozoznávať dve funkcie modlitby:

- **MODLITBA ROZJÍMAVÁ, ktorej cieľom je otvoriť človeka Bohu a nadviazať spoločenstvo s Bohom a spoznávať Ho.** Z tohto hľadiska je takáto modlitba nástrojom, ktorým sa začína dobrodružstvo života s Bohom. Preto neprekvapuje, keď sv. Terézia Veľká Avilská vo svojom diele Vnútorň hrad hovorí: „*Nakoľko to ja chápem, vstupnou bránou do tohto hradu je modlitba a rozjímanie. Nie som viac pre ústnu než pre rozjímavú modlitbu, pretože pri každej modlitbe je potrebné aj rozjímať.*“ (Vnútorň hrad 7).

- **MODLITBA KONTEMPLATÍVNA, ktorá je cieľom.** Povestná „noc zmyslov“ sv. Jána z Kríža je vlastne presne toto: prechod do rozjímavej modlitby k modlitbe kontemplatívnej. Tento prechod je odrazom inej hlbokkej zmeny, ktorá sa deje na úrovni vzťahov medzi človekom a Bohom. Ak by sme použili analógiu s manželstvom, potom rozjímanie prináleží etape *chodenia* s Bohom, pričom kontemplácia je *spoločenstvom* s Bohom v (manželskom) zväzku ženícha a nevesty.

Ideálne vedie cestou modlitby prastará, efektívna a overená prax **lectio divina**. Ján Pavol II. o ňom hovorí: „*Podstatným prvkom duchovnej formácie je čítanie Božieho slova (lectio divina) spojené s rozjímaním a modlitbou.*“ (Pastorem

dabo vobis 47) a inde: „Zvlášť je potrebné, aby sa počúvanie Božieho slova stalo živým stretaním podľa starej, ale ešte vždy platnej tradície ‚lectio divina‘, ktorá nám umožňuje čerpať v biblickom texte živé slovo, ktoré kladie otázky, usmerňuje a stvára život.“ (Novo millennio ineunte 39). Je dôležité, aby sme birmovancom vedeli túto „techniku“ vysvetliť, pomohli im spoznať jej zmysel a formu fungovania a pomohli im ju osvojiť si ju.

Okrem toho je dobré **doplniť ju informáciami o modlitbe**, ako ich prinášajú iní duchovní autori (Oblak nevedenia, Miguel de Molinos a jeho ‚modlitba pokoja‘) a ktoré obsahujú cenné informácie práve pre postup k meditatívnej a nakoniec kontemplatívnej modlitbe.

V praxi to znamená:

- **Oboznámiť s rôznymi formami modlitby**
- **Vysvetliť význam a vzťah modlitby k duchovnému životu**
- **Pomôcť osvojiť si rozjímavú modlitbu, najlepšie formou lectio divina**
- **Poskytnúť konzultácie a poradenstvo na ceste modlitby**

c) Stav milosti

Ten vyplýva z úspešnosti predchádzajúceho. **Cieľom je, aby birmovanec naozaj „vykonal“ pokánie a obrátenie, završené sviatosťou pokánia.** Smernicou je pre nás znova Katechizmus Katolíckej cirkvi, ktorý hovorí:

„Ako to bolo už u prorokov, Ježišova výzva k obráteniu a pokániu sa netýka predovšetkým vonkajších skutkov, ‚vreca a popola‘, pôstov a umŕtvovaní, ale obrátenia srdca, vnútorného pokánia. Bez neho skutky pokánia zostávajú neplodnými a klamnými; vnútorné obrátenie naopak pobáda k vyjadreniu tohto postoja vo viditeľných znakoch, úkonoch a skutkoch pokánia.“ (KKC 1430)

„Vnútorné pokánie je radikálne preorientovanie celého života, návrat, obrátenie celého nášho srdca k Bohu, skoncovanie s hriechom, zavrnutie zla spolu s odporom ku zlým skutkom, ktorých sme sa dopustili. Zároveň zahŕňa túžbu a rozhodnutie zmeniť život s nádejou na Božie milosrdenstvo a s dôverou v pomoc jeho milosti. Toto obrátenie srdca je sprevádzané spásanosnou bolesťou a zármutkom, ktoré cirkevní Otcovia nazývali animi cruciatus (trýzňou ducha), compunctio cordis (skrúšenosťou srdca).“ (KKC 1431)

Z týchto slov je jasné, že bez tohto postoja vnútorného pokánia nie je platná a funkčná ani sviatosť pokánia. A, samozrejme, **bez tohto postoja nejestvuje ani samotné kresťanstvo, ktoré sa vnútorným obrátením začína!** Preto táto

požiadavka vnútorného pokánia definuje aj cieľ birmovnej prípravy v oblasti duchovného života a spoločenstva s Kristom.

2) Živšia dôvernosť s Duchom Svätým, s jeho konaním, darmi a vnuknutiami – postoj poslušnosti viery a ochoty

a) Živšia dôvernosť s Duchom Svätým

Sv. Serafím Sárovský, legenda Východnej cirkvi, v jednom rozhovore povedal: „*Řekli ti: Jdi do kostela. Modli se k Bohu, zachovávej příkázání, konej dobro. To je cílem křesťanského života. Nemluvili s tebou, jak se patří. A tedy já, ubohý Serafím, ti vyložím, jaký je ve skutečnosti cíl křesťanského života. Modlitba, půst, bdění a jiné skutky křesťana, i když jsou samy o sobě vynikající, nejsou cílem křesťanského života, přestože jsou to nezbytné prostředky k jeho dosažení. Vlastním cílem křesťanského, života je nabýt Ducha svatého.*“ Je to ozvena slov apoštola Pavla, ktorý hovorí: „⁹ *Lenže vy nežijete telesne, ale duchovne, pravda, ak vo vás prebýva Boží Duch. Lebo kto nemá Kristovho Ducha, ten nie je jeho. ...* ¹³ *Lebo ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umrtnujete skutky tela, budete žiť.* ¹⁴ *Ved' všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi.*“ (Rim 8,9.13n). O kľúčovej úlohe Ducha Svätého v diele zbožštenia človeka hovorí Pavol ešte otvorenejšie na inom mieste: „¹⁷ *Pán je Duch; a kde je Pánov Duch, tam je sloboda.* ¹⁸ *A my všetci s odhalenou tvárou hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu a Pánov Duch nás premieňa na taký istý, čoraz slávnejší obraz.*“ (2 Kor 3,17n). **Podľa Pavla sa ľudstvo delí na dva druhy ľudí: kresťanov, ktorí žijú v spoločenstve s Duchom a sú Ním premieňaní; a na nekresťanov, ktorí nemajú Božie synovstvo preto, lebo neprijali Ducha Svätého.**

Je dôležité, aby birmovanec poznal Ducha Svätého ako osobu, žil v spoločenstve s Ním a komunikoval s Ním.

Vzťah medzi krstom a birmovaním

„*Anglický teológ, dominikán Šimon Tugwell poukazuje na to, že súvislosť medzi prijatím Ducha Svätého a vonkajším prejavom sa vinie aj cez celú tradíciu kresťanského východu. Napríklad Symeon, nový teológ, najväčší byzantský kláštorný reformátor, zastáva názor, že krst bez skutočného obrátenia je iba krstom vodou. Až druhý krst, krst Duchom robí z neho skutočnú a dieťa Božie. Toto sa uskutočňuje metanoiou, ktorá sa prejavuje v slzách (nazýva to krst slzami).*“ Tugwell ďalej hovorí, že ešte niekoľko storočí skôr „*Izák Sýrsky tvrdil, že až keď človek príde na miesto slz, môžeme povedať, že vkročil na pôdu novej éry. Ďalej špecifikuje, že to musí byť nekontrolovateľný plač a nie iba jedna, dve slzy, ktoré dokáže hocikto vyprodukovať.*““ (porov. Tugwell, Simon, *Did You Receive the Spirit?*, New York, Paulist Press, 1972, s. 52-55).

„Krst v Duchu Svätom bol synonymom pre kresťanskú iniciáciu u Justína Martýra (Mučeníka), Origena, Didyma (Slepého), a Cyrila Jeruzalemského. Tertullián, Hiláriu Poitierský, Cyril Jeruzalenský, Ján Chryzostom, Ján Apamejský, Filoxenus Mabbugský, Severus Aníochijský, a Jozef Hazzaya zjavne pokladali prijatie chariziem za nedeliteľnú súčasť kresťanskej iniciácie. Hiláriu, Cyril a Chryzostom, všetci boli menovaní Učiteľmi Cirkvi, uznávaní ako hodnoverní svedkovia, identifikujúci vieru Cirkvi. Ich svedectvo dokazuje, že krst v Duchu Svätom nie je predmetom súkromnej pobožnosti, ale oficiálnej liturgie a verejného života Cirkvi. Historicky krst v Duchu Svätom patrí ako neoddeliteľná súčasť k tým iniciačným sviatostiam, ktoré sú základné pre Cirkev, menovite ku krstu, birmovaniu a eucharistii. V tomto zmysle je krst v Duchu Svätom normou. ... Filoxenus hovorí o dvoch krstoch, o jednom prijatom v detstve a o druhom prijatom o niekoľko rokov neskôr. Toto delenie by sa mohlo aj nesprávne chápať, lebo Filoxenus v podstate verí, že "druhý krst" je len neskoršou aktualizáciou prvého. O prvom krste hovorí : "Naším krstom je Duch Svätý." Životom podľa evanjelia, vzdávaním sa seba samých dozrieva vnímanie Božského života, ktorý nám bol daný pri prvom krste, ale ktorý sme vtedy nepocítili, v "opravdivú skúsenosť poznania Ducha" pri druhom krste. Ján Apamejský (1. polovica 5. storočia), podobne ako Filoxenus, píše o dvoch krstoch. Druhý je tiež neskoršou aktualizáciou prvého. V druhom krste sa človek plne zmocňuje "sily svätého krstu."“ (Kilian McDonnell, George T. Montague, Rozdúchavanie plameňa – schválené a odporúčané KB USA)

V zmysle, ktorým to chápe Filoxenus a Ján Apamejský, môžeme povedať:

- **KRST VODOU** – hlavne u dieťaťa – je okamihom, kedy mu Boh úplne nezaslúžene a reálne *daruje Božie synovstvo*. Spolu s ním mu *daruje svojho Ducha*, ktorý je potvrdením a uskutočnením synovstva.
- **1. SVÄTÉ PRIJÍMANIE** – je okamihom, kedy dieťa *prijíma Božie synovstvo* a začína vstupovať do vzťahu s Bohom – Otcom. Zároveň spoznáva Ducha Svätého.
- **BIRMOVANIE** – je zakončením cesty. Je *vstúpením do plného spoločenstva s Duchom Svätým, prijatím Jeho darov* a vstupom do spolupráce s Ním na Poslaní synov a dcér Boha. V tomto zmysle je birmovanie „aktualizáciou“ a zavŕšením krstu, plným *prijatím* toho, čo už dávno v krste bolo *darované*. Práve birmovka by teda mala byť okamihom, kedy birmovanec naplno prijíma dar Ducha a prežíva skúsenosť „krstu v Duchu Svätom“.

„Krst Duchom Svätým je niečo, čo by mal každý katolík prežiť v sviatosti birmovania, čo sa však často nedeje. V Rakúsku a podobne aj v Amerike sa birmovka spája s novými hodinkami, prípadne výletom do zábavného parku a niekde medzitým je „aj kostol, ale netreba sa báť, nebude to až také dlhé“. Znamená to vedieť vymenovať naspamäť sedem darov Ducha Svätého, zohnať birmovného rodiča, vedieť, prečo biskup tľapne po líci, a byť zvedavý, aké to bude. Už menej je to osobná túžba a prežitie rozhodnutia pre Krista a prijatie jeho Ducha. Krst Duchom Svätým bol pre prvých kresťanom sviatostnou

udalosťou a malo by to tak byť aj dnes.“ (Mária Trappová)

- U DOSPELÝCH je aj preto logické a prirodzené, že všetky tri sviatosti sú udeľované naraz, pretože u zrelého katechumena sa právom predpokladá, že okamih darovania bude zároveň aj okamihom prijatia.

Podmienkou prijatia Ducha Svätého a spoločenstva s Ním je osobné obrátenie podľa slov Písma: *„Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha.“* (Sk 2,38). Dôraz je pritom postavený na výzvu *„robte pokánie“*, gr. *metanoiete*, čiže zmeňte svoje myslenie, svoj život, obráťte sa! Nejde zase o nič iné, než ono **„vnútorné pokánie“**. *„Podstatnou zložkou farskej služby mládeži je dnes príprava na sviatosť birmovania. V súlade s Konštitúciou o liturgii 71, Obradom kresťanskej iniciácie dospelých a jeho prepracovaním pre deti katechetického veku navrhujeme, aby bol zdôraznený blízky vzťah medzi birmovaním a kresťanskou iniciáciou. Pre tých, ktorí sú už pokrstení, by sa príprava na birmovanie mala sústreďovať na obnovu života v Duchu Svätom, poznačenú osobnou konverziou ku Kristovi a otvorenosťou k osobe aj darom Ducha Svätého. Tak by bežne praktizované birmovanie mohlo umožniť obnovu kresťanskej iniciácie. Ideálne by bolo včleniť prípravu na birmovanie do prípravy farnosti na Veľkú noc, spolu s obradmi kresťanskej iniciácie dospelých.“* (Kilian McDonnell, George T. Montague, Rozdúchavanie plameňa – schválené a odporúčané KB USA)

Okrem osobnej a dôvernej blízkosti birmovanca k osobe Ducha Svätého sa príprava na birmovanie sústreďuje na nasledovné:

b) Konanie, dary a vnuknutia Ducha

Toto sú už praktické otázky, ale veľmi prepojené. V podstate sa sústreďujú na dve oblasti:

Dary a charizmy

II. vatikánsky koncil sa o charizmách vyjadril veľmi jasne: *„Okrem toho ten istý Duch Svätý posväcuje, vedie a čnosťami ozdobuje ľud Boží nielen prostredníctvom sviatostí a služieb, ale aj tým, že rozdeľuje medzi veriacimi všetkých stavov zvláštne milosti udeľujúc (ich) každému osobitne, ako chce (1 Kor 12,11), pomocou ktorých robí ich schopnými a ochotnými, aby sa podujali na rozličné diela a úlohy, užitočné na obnovu a ďalší vzrast Cirkvi, ako je napísané: ‚Každý však dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok,‘ (1 Kor 12,7). Tieto charizmy, či už neobyčajné alebo aj bežnejšie a rozšírenejšie, treba prijímať s vďakou a potechou, pretože obzvlášť zodpovedajú potrebám Cirkvi a sú jej na osoh.“* (Lumen Gentium 12).

Katechizmus sa o charizmách zmieňuje ako o niečom, čím Duch Svätý buduje

Cirkev (KKC 688). Konštatuje, že „Aby Cirkev mohla uskutočňovať svoje poslanie, Duch Svätý ju "vystrojuje a vedie rozmanitými hierarchickými a charizmatickými darmi".“ (KKC 768). Vyplýva z toho logicky, že bez týchto darov – rovnako hierarchických i charizmatických – by Cirkev svoje poslanie uskutočňovať nemohla. Charizmy a ich využívanie sú tak rovnako kľúčové pre život Cirkvi – a aj pre život birmovanca, ktorý práve birmovkou prijíma účasť na tomto poslaní (porov. ďalej). A nakoniec definuje:

„Či sú mimoriadne, alebo jednoduché a pokorné, charizmy sú milosti Ducha Svätého, ktoré sú priamo alebo nepriamo užitočné pre Cirkev a zamerané na budovanie Cirkvi, alebo na dobro ľudí a potreby sveta.“ (KKC 799)

„Ten, kto dostáva charizmy, má ich prijať s vďačnosťou, ale aj všetky údy Cirkvi. Skutočne sú podivuhodným bohatstvom milosti pre apoštolskú vitalitu a pre svätosť celého Kristovho Tela; len aby však išlo o dary, ktoré opravdu pochádzajú od Ducha Svätého a aby sa používali spôsobom, ktorý sa celkom zhoduje s autentickými vnuknutiami tohto Ducha, to jest v duchu lásky, ktorá je pravou mierou chariziem.“ (KKC 800)

Katechizmus tým nadväzuje na prastarú apoštolskú tradíciu Cirkvi:

„**Hiláriu Poitierský** (r.315-367) opisuje skúsenosť samu. "My, ktorí sme sa znovuzrodili skrze sviatosť krstu, zakúšame maximálnu radosť (maximum gaudium), keď v sebe cítime prvé záchvevy Ducha Svätého." Toto odvolávanie sa na skúsenosť nie je pre Hilária nezvyčajné. Inde píše: "Tu, medzi nami nie je nikto, kto by z času na čas necítil dar milosti Ducha." Nadväzujúc na svoje vykreslenie iniciácie, ďalej píše o skúsenostiach s charizmami: "Začíname vnikáť do tajomstiev viery, sme schopní prorokovať a hovoriť s múdrosťou. Stávame sa pevnými v nádeji a dostávame dary uzdravovania..." Hiláriu toto píše v posledných rokoch svojho života. Spomienka na svoju skúsenosť iniciácie, ktorú prežil ako dospelý pred niekoľkými rokmi, je stále silná a podnecuje ho. Pre Hilária charizmy nie sú ozdobami. Keď sa správne používajú, prinášajú hojné ovocie. "Tieto dary do nás vstupujú ako jemný dážď. Postupne prinášajú hojné ovocie." Hiláriu je presvedčený, že charizmy pôsobia zmenu; sú účinné. "Využime také štedré dary." **Cyril Jeruzalemský** (r.315-387) vydal zväzok dvadsiatich troch prednášok o krste. Uvažuje, že Cirkev v Jeruzaleme, tak ako všetky ostatné, patrí k charizmatickej postupnosti, k histórii Ducha, začatej u Mojžiša. Duch je "nový druh vody." Čoho sa Duch dotkne, to sa zmení. Duch posväcuje kresťana, meniac pokrsteného na podobu Krista. Duch Svätý taktiež obdarúva charizmami. "Veľký, všemohúci a obdivuhodný je Duch Svätý v charizmách." Cyril sa nepokúša obmedziť charizmy iba pre klerikov. Pustovníci, panny a "všetci laici" majú charizmy. Cyril sa dovoľáva skúsenosti Jeruzalemskej cirkvi v celej "Rímskej ríši" a v "celom svete". Pri opise skúseností apoštolov počas Turíc, Cyril hovorí, že "boli úplne pokrstení;" "pokrstení bez akéhokolvek chcenia;" "pokrstení vo všetkej plnosti." Cyril má o charizmách širokú predstavu, ale zvlášť zdôrazňuje proroctvo (ako Božie svetlo na prítomnosť). Dvakrát hovorí o proroctve, ktoré je Božím svetlom na prítomnosť: "Nech sa každý pripraví na prijatie toho nebeského daru

[proroctva]," a "kiež Boh dá, aby ste boli hodní charizmy proroctva." V poslednej inštrukcii pred začiatkom iniciácie vyzýva Cyril kandidátov: "Moje posledné slová v tejto inštrukcii, milovaní moji, sú slovami výzvy, ktorými vás všetkých pobádame, aby ste pripravili svoje duše pre prijatie nebeských chariziem." **Bazil Cezarejský** (r.330-379), aj **Gregor Naziánsky** (r. 329-389), istý čas biskup konštantinopolský, kladú prorocké charizmy do kresťanskej iniciácie, avšak sú vzhľadom na ne zdržanlivejší ako svätý Pavol. **Ján Chryzostom** (r.347-407) reprezentuje sýrsku liturgiu v Antiochii, hoci on sám, podobne ako Cyril, hovoril grécky. Podľa neho model apoštolskej Cirkvi mal prijatie chariziem v liturgii iniciácie: "Každý, kto bol pokrstený, hneď hovoril v jazykoch, a nielen v jazykoch, ale mnohí prorokovali; niektorí konali mnohé iné obdivuhodné činy." Medzi ďalšími charizmami, prijatými v dobe apoštolov pri iniciácii, boli múdrosť a uzdravovanie. "Každá Cirkev mala mnoho tých, ktorí prorokovali." Chryzostom sa však ponosoval, že "charizmy sú dávno zašlé." "Súčasná Cirkev sa podobá žene, ktorá prišla o svoj niekdajší čas priazne. V mnohých ohľadoch si zachováva už len pamiatky svojej dávnej prosperity." (Kilian McDonnell, George T. Montague, Rozdúchavanie plameňa – schválené a odporúčané KB USA)

O ich pôsobení a úlohe v súčasnej Cirkvi hovorí pápež Ján Pavol II.: „Cirkvi ako communiu zveruje Duch Svätý rozličné úrady. Súčasne ju obohacuje inými zvláštnymi darmi a impulzmi, nazývanými charizmy. Ako výraz dokonalej slobody Ducha, ktorý ich darúva, alebo ako odpoveď na mnohoraké potreby v priebehu dejín Cirkvi môžu tieto nadobúdať rozličné formy. Opísanie a klasifikácia týchto darov v spisoch Nového Zákona dokazujú ich veľkú pestrosť. "Každý však dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok. Jeden dostáva skrze Ducha slovo múdrosti, iný podľa toho istého Ducha slovo poznania, iný vieru v tom istom Duchu a iný v tom istom Duchu dar uzdravovať, iný schopnosť robiť zázraky, iný prorokovať, iný rozlišovať duchov, iný dar rozličných jazykov a iný vysvetľovať jazyky." (1Kor 12,7-10; por. 1Kor 12,4-6.28-31; Rim 12,6-8; 1Pt 4,10-11). Či už sú mimoriadne alebo skromné a jednoduché, predstavujú charizmy dary Ducha Svätého, ktoré bezprostredne alebo sprostredkovane sú na osoh Cirkvi, pretože sú zamerané na jej výstavbu, na dobro ľudí a na potreby sveta. Ani v našich časoch nechýba výskyt rozličných chariziem medzi laikmi, mužmi a ženami. Sú dané jednotlivcovi, môžu sa však na nich podieľať aj iní, takže pretrvávajú v čase ako cenné a živé dedičstvo a vytvárajú medzi jednotlivými údmi zvláštnu duchovnú príbuzenosť. Práve vzhľadom na laický apoštolát píše II. vatikánsky koncil: "Na vykonanie tohto apoštolátu Duch Svätý, ktorý posväcuje ľud Boží kňazským účinkovaním a sviatosťami, udeľuje veriaciim i osobitné dary (por. 1Kor 12,7), každému zvlášť ako chce (1Kor 12,11), aby aj oni - každý podľa toho, aký dar milosti prijal - navzájom si ňou pomáhali, ako dobrí správcovia mnohotvárnej milosti Božej (1Pt 4,10), na zveladenie celého Tela v láske (por. Ef 4,16)." Podľa logiky pôvodného darovania, z ktorej tieto dary Ducha vychádzajú, vyžadujú si, aby tí, ktorí ich prijali, používali ich pre rast celej Cirkvi, tak ako nám to pripomenul Koncil." (Christifideles laici 24)

Otázka je, ako charizmy prijať a ako s nimi spolupracovať. Prax v tomto smere

ukazuje na štyri podstatné podmienky:

- **TÚŽBA PO CHARIZMÁCH.** Píše o nej už Pavol: „*Usilujte sa o lásku, dychtite po duchovných daroch, zvlášť aby ste prorokovali. ... A chcem, aby ste všetci hovorili jazykmi, ale ešte viac, aby ste prorokovali. Lebo kto prorokuje, je väčší ako ten, kto hovorí jazykmi, iba ak by aj vysvetľoval, aby sa budovala Cirkev.*“ (1 Kor 14,1.5). Bez skutočného smädu a túžby niet chariziem ani spoločenstva s Duchom (porov. Jn 7,37–39).

Zvyšné tri podmienky definuje Philippe Madre, jeden zo zakladateľov Komunity blahoslavenstiev: „*Charizmy, ktoré sme zdarma a nezaslúžene získali, síce tvoria súčasť nášho dedičstva, ale Prozreteľnosť nám ich ‚neprihrala‘ len tak. Jednotlivec a najmä modlitebná skupina ich musia vedieť prijať a nie pasívne vyčkávať, kým sa objavia. V rámci duchovnej obnovy si treba uvedomiť toto: charizmu treba prijímať aktívne... a nie hocijako. Podľa mojej mienky sa pri tomto prijímaní musia splniť tri podmienky, i keď som už povedal, že Boh rozdeľuje svoju milosť podľa vlastného uváženia a nehľadá na podmienky, ktoré kladú ľudia. Povedzme však, že v 99% prípadov platí, že pokiaľ sa tieto tri podmienky až priveľmi prehliadajú, charizmy sa objavia len veľmi ťažko a nemajú vhodné podmienky pre ďalší rast. Aké sú to podmienky?*“ (Philippe Madre, Túžte po charizmách)

- **SPOLOČENSTVO.** „*Ak sa skupina schádza 2-3 krát týždenne na modlitbu, alebo kvôli službe neznamená to ešte, že žije v bratskej jednote. Jednota sa zakladá na bratskej láske, o ktorú sa treba neustále usilovať a bez obávania ju aj preukazovať! Tam, kde je jednota narušená, kde je boj o moc, o prvé miesta, kde sa žiarli navzájom jeden na druhého, kde sa ťažko odpúšťa a kde sa zanedbáva vzájomná pomoc, tam sa podkopávajú základy spoločenstva. Ako by sa mohol charizmatický život rozvíjať tam, kde sa ani v minimálnej miere neprežíva bratská láska? Takže modlitebné skupiny stoja pred naliehavou úlohou uzmierniť svojich členov, aby žili v Kristovi ako dospelí kresťania, t.j., aby sa nedali strhnúť predpojatosťou či neústupčivosťou ani vtedy, keď sa nazdávajú, že majú pravdu. „Boh pyšným odporuje, ak pokorným dáva milosť“ (Jk4,6). Hybnou silou skupiny zameranej na duchovnú obnovu musí byť veľkodušnosť, ktorá sa prejavuje aj vzájomným pomáhaním si, delením sa o hmotné statky, až po určité zrieknutie sa svojich záľub, bratskou láskou a pohostinnosťou. To preto o prvých kresťanoch ľudia hovorili: „Hľa, ako sa milujú“... a túžili sa k nim pridať.“ (Philippe Madre, Túžte po charizmách). Je to logické: Charizmy sú určené pre službu spoločenstvu – mimo neho sú zbytočné. Charizmy sa takisto „odladujú“ v spoločenstve – mimo neho si ich osvojíme a naučíme sa ich využívať len veľmi ťažko, ak vôbec.*

- **EVANJELIZAČNÁ HORLIVOSŤ.** Znova logická požiadavka: Charizmy sú určené na budovanie Kráľovstva. Ak Kráľovstvo vo svete nebudujeme, ak nehlásame Evanjelium, načo by nám boli? „*Pokiaľ sa schádza iba úzky kruh členov modlitbovej skupiny, aby príjemne prežil čas vyplnený modlitbami, charizmy v nej zaniknú.*“ (Emiliano Tardiff). „*Charizmy slúžia predovšetkým na*

budovanie Cirkvi nie na obohatenie modlitebnej skupiny! Sú určené na vzrast a budovanie Kristovho tela a viažu sa preto na silu a intenzitu, s akou sa vydáva svedectvo a evanjelizuje. Nie je správne, ak sa modlitbová skupina obmedzuje iba na spoločné stretanie a na spoločnú modlitbu. Aj keď sa zdá, že j ej to prospieva, z dlhodobého hľadiska si tým podpisuje svoj úmrtný list...“ (Philippe Madre).

• **POSTOJ ODKÁZANOSTI NA BOŽIU MOC.** Tak nejako by sme to mohli nazvať. *„Ide o ducha chudoby, ktorý nám umožní spoliehať sa viac na Boha než na ľudí a organizovať svoj život v dôvere, že Jeho múdrosť nás nesie a stará sa o nás.“* (Philippe Madre). Možno lepšie to pochopíme na konkrétnom príklade: *„Nedeľná kázeň mi zakaždým spôsobovala ozajstné muky, ktoré som prežíval už od sobotňajšieho predpoludnia. Všetko som si zapisoval veľkými písmenami, lebo som sa bál, že to nebudem vedieť prečítať, a napokon som sa to naučil takmer naspamäť. ... Nemal som čas pripraviť sa. Thomas ma hneď ohlásil a poprosil, aby som vyšiel na kazateľnicu. Otvoril som ústa, a Boh ich naplnil. Keď som si o dve hodiny opäť sadol bol som opojený Bohom. Moja reč veľmi zapôsobila na poslucháčov. Od toho dňa sa na kázeň pripravujem modlitbou v presvedčení, že len Duch sám nás môže učiť. Mnohokrát som vystúpil pred viactisícovým zhromaždením, no zakaždým sa ma zmocní strach, že moja modlitba nebude vyslyšaná. Len čo však otvorím ústa, dostane sa mi milosti Ducha Svätého.“* (Brat Efraim, zakladateľ Komunity blahoslavenstiev)

K týmto štyrom pilierom musíme priviesť birmovancov ak chceme, aby dokázali prijať a využívať dary Ducha Svätého.

Je dobré všimnúť si, ako sú tieto požiadavky previazané so samotnými cieľmi birmovnej prípravy. Je to tak: charizmy sú tu na to, aby sme splnili požiadavky kresťanského života – a kresťanský život, plný a dospelý, je podmienkou toho, aby sa v nás a cez nás charizmy prejavovali.

Vnuknutia Ducha

„Blažení tí, ktorí zachovávajú srdcia otvorené pre sväté vnuknutia, lebo nikdy im nebudú chýbať tie, ktoré potrebujú pre svoj stav k dobrému a zbožnému životu, aby si sväto plnili úlohy svojho povolania. Pretože ako Boh dáva každému zvieraťu v prírode pudy, ktoré potrebuje na svoju sebazáchovu a na uplatnenie svojich prirodzených vlastností, tak Boh dá aj každému znáš, ak nebudeme odporovať Jeho milosti, potrebné vnuknutia, aby sme mohli žiť, konať a udržiavať v sebe duchovný život!“ (Sv. František Saleský) Spolupráca s nimi sa považuje za nevyhnutnú a nenahraditeľnú pre duchovný život a spásu. Znova si nakoniec pripomeňme slová: „¹⁴ Ved' všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi.“ (Rim 8,14).

Na to, aby bol birmovanec vnímavý pre vedenie Ducha, je z jeho strany potrebné:

- VNÚTORNÉ TICHŔ, vytvárané nie vonku, ale vo vnútri, v srdci, modlitbou.
- PRIPRAVENOSŤ nasledovať vnuknutia Ducha v dôvere, aj keď ich zmysel nie je vždy úplne jasný a zreteľný.

V praxi to znamená

- Vysvetliť birmovancom:
 - princípy spoločenstva s Duchom Svätým
 - Charizmy – povaha, zmysel, fungovanie, používanie, odladovanie
 - Vnuknutia – povaha, zmysel, spolupráca s nimi
- Pomôcť birmovancom vytvoriť podmienky pre skutočné osvojenie si týchto darov:
 - Spoločenstvo a zapojenie sa doň (porov. ďalej)
 - Apoštolát (porov. ďalej)
 - Modlitba a duchovný život (porov. predch.)

3) Prevzatie apoštolскеj povinnosti a zodpovednosti

II. vatikánsky koncil o kresťanoch hovorí tieto zásadné slová: „Keďže celá Cirkev je misionárska a dielo šírenia evanjelia je základnou povinnosťou ľudu Božieho, posvätný cirkevný snem vyzýva všetkých k hlbkej vnútornej obnove, aby si živo uvedomili svoju zodpovednosť za šírenie evanjelia a mali podiel na misijnej práci ... Všetci veriaci ako údy živého Krista, ku ktorému sa pričlenili a pripodobnili krstom, birmovkou a Eucharistiou, sú povinní spolupracovať na vývoji a vzraste jeho Tela, aby ho čím skôr priviedli k plnosti. Preto všetci synovia a dcéry Cirkvi majú mať živé vedomie vlastnej zodpovednosti voči svetu, pestovať v sebe naozaj katolíckeho ducha a zasvätiť svoje sily dielu šírenia evanjelia.“ (Ad Gentes 32 a 36). Špeciálne o laikoch to znova opakuje najprv Koncil: „Ich hlavnou povinnosťou, tak mužov, ako aj žien, je vydávať svedectvo o Kristovi životom i slovom v rodine, vo svojom spoločenskom prostredí a v rámci vlastného zamestnania. Musí sa v nich totiž javiť nový človek, stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti.“ (Ad Gentes 21) a potom s veľkou naliehavosťou aj cirkevné právo: „Laici, keďže tak ako všetci veriaci sú krstom a birmovaním Bohom určení na apoštolát, majú všeobecnú povinnosť a požívajú právo ako jednotlivci aj ako spojení v združeniach vynasnažovať sa, aby božské poslanstvo spásy všetci ľudia na celom svete spoznali a prijali; táto povinnosť je ešte naliehavšia v tých okolnostiach, v ktorých ľudia môžu počuť evanjelium a poznať Krista iba ich prostredníctvom.“ (c. 225 §1 CIC). Podobne

o farnosti Cirkev hovorí: „Pravda, nestačí, aby kresťanský ľud bol v nejakom národe prítomný a organizovaný, ani nestačí, aby konal len apoštolát dobrého príkladu. Ustanovený je tam nato, jestvuje tam za tým cieľom, aby svojim spoluobčanom nekresťanom zvestoval Krista slovom a skutkom a pomáhal im plne prijať Krista.“ (Ad Gentes 16).

Bez toho, aby sme si vysvetľovali dôvody, prečo to tak je, stačí ak si uvedomíme nasledovné:

- **Podstatnou, hlavnou a základnou povinnosťou kresťanov – jednotlivo aj ako spoločenstva – je práca na tom, aby sa poznanie Krista rozšírilo všade a aby Ho všetci ľudia čím skôr s láskou a vierou prijali.**
- **Birmovanie je okamih, kedy sa mladý človek stáva naplno kresťanom, dospelým a zrelým. Naplno sa teda zapája do života a aj poslania kresťana.**
- **Ak základom tohto poslania je apoštolát – prekvapuje potom, že birmovka je vlastne „vysvätenie“ na apoštola a birmovanec je človek, ktorý sa rozhodol stať „kresťanom z povolania“ a prijíma na seba záväzok a zodpovednosť za toto poslanie?**

a) Birmovanie a apoštolát

Cirkev vyjadruje prepojenosť medzi apoštolátom a birmovaním jasne a veľmi často. Okrem už citovaného:

„Sviatosť birmovania ich (veriacich) dokonalejšie spája s Cirkvou a obohacuje ich zvláštnou silou Ducha Svätého, takže sú vo zvýšenej miere viazaní, ako praví svedkovia Kristovi, šíriť a brániť vieru slovom a skutkom.“ (Lumen Gentium 11)

„Laický apoštolát je účasť na samom spasiteľnom poslaní Cirkvi. Krstom a birmovaním sám Pán určuje všetkých na tento apoštolát. ... Slovom, na všetkých laikov dolieha vznešená povinnosť pracovať na tom, aby sa spasiteľné úmysly Božie čím ďalej tým viac uskutočňovali všade na svete na všetkých ľuďoch všetkých čias.“ (Lumen Gentium 33)

„Ved' všetci kresťania, kdekoľvek žijú, sú povinní prejavovať príkladom života a svedectvom nového človeka, ktorého si obliekli krstom, a moc Ducha Svätého, ktorý ich utvrdil pri birmovke, aby tak ostatní, vidiac ich dobré skutky, zvelebovali Otca a dôkladnejšie pochopili pravý zmysel ľudského života a všeobecnú spolupatričnosť ľudskej pospolitosti.“ (Ad Gentes 11)

„Laici majú povinnosť a právo apoštolovať práve pre svoje spojenie s Kristom ako Hlavou. Krstom sa totiž včlenili do tajomného Tela Kristovho a birmovkou prijali silu Ducha Svätého, a tým ich sám Pán určil na apoštolúckú činnosť. Svätia sa na kráľovské kňazstvo a svätý národ (porov. 1Pt 2,4-10), aby všetkou svojou činnosťou prinášali duchovné obety a všade na svete vydávali svedectvo o Kristovi.“ (Apostolicam auctositatem 3)

„Na základe duchovného "pomazania" môže kresťan svojim spôsobom opakovať Kristove slová: "Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal Evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu, a ohlásiť Pánov milostivý rok" (Lk 4,18-19; por. Iz 61,1-2). Prostredníctvom vyliatia Ducha udeleného v krste a birmovaní, dostáva pokrstený účasť na poslaní samého Ježiša Krista, Mesiáša a Spasiteľa.“ (Christifideles laici 13)

„Čo sa týka účasti na apoštolskom poslaní Cirkvi, nejestvuje žiadna pochybnosť o tom, že žena tak ako muž - na základe krstu a birmovania - má účasť na trojakom úrade Krista, Kňaza, Proroka a Kráľa, a tak je uschopnená a viazaná ku základnému apoštolátu Cirkvi, ku evanjelizovaniu.“ (Christifideles laici 51)

atď.

b) Birmovanie a katechéza

Ako dospelý kresťan sa birmovanec bude zapájať aj do oblasti katechézy a to aj predsviatostnej, tak, ako to predvídajú dokumenty Cirkvi:

- **Formovanie viery pokrstených detí:** *„Aby sa krstná milosť mohla rozvíjať, je dôležitá pomoc rodičov. Je to aj úloha krstného otca alebo krstnej matky, ktorí majú byť spoľahlivými veriacimi, schopnými a pripravenými pomáhať novokrstencovi, dieťaťu alebo dospelému, na ceste kresťanského života. Ich úloha je skutočnou ekleziálnou funkciou (officium). Časť zodpovednosti za rozvinutie a zachovanie milosti prijatej v krste nesie celé cirkevné spoločenstvo.“ (KKC 1255).*

- **Príprava iných birmovancov:** *„Pokrstených pripraviť na prijatie tejto sviatosti je v najvyššej miere úlohou Božieho ľudu.“ (Obrad birmovania, úvodné smernice č. 3).*

- **Pomoc pri príprave snúbencov:** *„Aby toto ‚Áno‘ manželov bolo slobodným a zodpovedným úkonom a aby manželská zmluva mala solídne a trvalé ľudské a kresťanské základy, je veľmi potrebná príprava na manželstvo. Privilegovanou cestou tejto prípravy je príklad a poučenie rodičov a rodín. Úloha duchovných pastierov a kresťanského spoločenstva ako "Božej rodiny" je nevyhnutná pre prenášanie ľudských a kresťanských hodnôt manželstva a rodiny, a to tým viac, že v našej dobe mnohí mladí poznajú skúsenosť rozbitých rodín, ktorá už dostatočne nezabezpečuje túto prípravu.“ (KKC 1632)*

- **A všetky ostatné široké oblasti služby:** *„Táto perspektíva spoločenstva je úzko spojená so schopnosťou kresťanskej komunity dať priestor všetkým darom Ducha Svätého. Jednota Cirkvi neznamená jednotvárnosť, ale organickú integráciu oprávnených odlišností. Ide o skutočnosť početných údov, spojených v jedno telo, jediné telo Kristovo (porov. 1Kor 12,12). Preto je potrebné, aby Cirkev tretieho tisícročia povzbudzovala všetkých pokrstených a birmovaných k*

tomu, aby si uvedomovali svoju aktívnu zodpovednosť v cirkevnom živote. Vedľa vysväteného kňazstva môžu pôsobiť aj ďalšie ustanovené alebo jednoducho uznané služby pre dobro celého spoločenstva a podporovať ho v jeho mnohorakých potrebách: od katechézy po liturgickú animáciu, od výchovy mladých po rozličné prejavy dobročinnnej lásky.“ (Novo millennio ineunte 46)

Je potrebné umožniť, aby sa birmovanec počas svojej prípravy mohol oboznámiť aj s týmto rozmerom svojho poslania a už sa aj doň zapojiť.

V praxi to znamená

- **Vysvetliť**, čo je apoštolát, čo je evanjelizácia, čo je katechéza, aké sú medzi nimi rozdiely, vzťahy a aké majú úlohy.
- **Vysvetliť** oblasti, v ktorých je mimoriadna zodpovednosť laikov a **prebudiť** skutočný pocit zodpovednosti.
- **Oboznámiť** s technikami a postupmi evanjelizácie (okamžitá, progresívna, spoločná, individuálna) a apoštolátu.
- **Sprostredkovať** dostatočné vedomosti na to, aby sa birmovanec mohol do tohto poslania zapojiť.
- **Pomôcť** osvojiť si ich v praxi.

4) Príslušnosť k Cirkvi všeobecnej

To v sebe zahŕňa dva základné rozmery:

a) Začlenenie sa do Cirkvi aj na úrovni diecézy, národa, sveta,...

Znamená to **poznať svoju diecézu**, byť informovaný o aktivitách a projektoch, ktoré podniká a byť do nich prostredníctvom farnosti zapojený.

To isté platí aj o Cirkvi na úrovni národa, či celého sveta.

Cieľom je pocit **spolunáležitosti** s Cirkvou aj mimo farnosti a **vedomie zodpovednosti** aj smerom k nej.

b) Liturgická jednota

„V liturgii, zvlášť vo svätej eucharistickej obete, sa totiž „uskutočňuje dielo nášho vykúpenia, a preto ona vo zvrchovanej miere prispieva k tomu, aby veriaci svojim životom zvýraznili a iným odhalili tajomstvo Kristovo a skutočnú

povahu pravej Cirkvi, ktorá sa vyznačuje tým, že je ľudská a zároveň božská; viditeľná, a pritom oplývajúca neviditeľnými skutočnosťami; horlivá v akcii a oddaná kontemplácii; prítomná vo svete, a predsa putujúca; a to takým spôsobom, že ľudské sa pridružuje a podriaďuje božskému, viditeľné neviditeľnému, akcia kontemplácii, terajšia obec budúcej, ktorú hľadáme. Teda liturgia, zatiaľ čo deň po deň buduje z tých, čo sú v Cirkvi, svätý chrám Pánov, príbytok Boží v Duchu Svätom, až k miere plného vzrastu Kristovho, spolu podivným spôsobom vzpružuje ich sily, aby ohlasovali Krista, a tak ukazuje Cirkev tým, čo sú mimo nej, ako zástavu vzťahujú medzi národmi, pod ktorou sa majú zhromaždiť všetky roztratené dietky Božie, kým nebude jeden ovčinec a jeden pastier.“ (Sacrosanctum concilium 2)

„Naša jednota s nebeskou Cirkvou sa uskutočňuje naozaj vznešeným spôsobom hlavne v posvätej liturgii, v ktorej na nás pôsobí prostredníctvom sviatostných znakov sila Ducha Svätého, keď spoločným plesaním slávime chválu Božej velebnosti a všetci, vykúpení v Kristovej krvi z každého kmeňa a jazyka, ľudu a národa (porov. Zjv 5,9), zhromaždení v jednu Cirkev, jediným chválospevom zvelebujeme trojjediného Boha.“ (Lumen Gentium 50)

V praxi to znamená:

- ***Pomôcť birmovancovi spoznať diecézu, jej projekty, aktivity a vízie a spôsob, ako sa do nich zapojiť.***
- ***Pomôcť birmovancovi rovnako nadviazať kontakt s národnou a svetovou Cirkvou.***
- ***Pomôcť birmovancom pochopiť podstatu liturgie – hlavne liturgie Eucharistie a potom aj pokánia.***
- ***Pomôcť im pochopiť gestá a symboly a ich význam.***
- ***Pomôcť im spoznať sviatosti, s ktorými je liturgia spojená, ich fungovanie a ich prijímanie a spoluprácu s nimi.***
- ***Umožniť im praktické a aktívne zapojenie do liturgie.***

5) Príslušnosť k farskému spoločenstvu

a) Úzke a dôverné vzťahy

Na rozdiel od vzťahu k Cirkvi vo svete sú vzťahy vo farnosti vzťahmi podstatne užšími, rodinnými a dôvernými.

Pápež Ján Pavol II. o farnosti hovorí: „Všetci musíme znovu vo viere odhaliť pravú tvár farnosti, to znamená to ‚tajomstvo‘ Cirkvi, ktoré v nej pôsobí a je v nej prítomné. Aj keď je dakedy chudobná na členov a na majetky, keď sa geograficky rozprestiera na veľkých územiach, alebo ju takmer nemožno nájsť uprostred husto zaľudnenej a problémami plnej modernej mestskej štvrti, predsa farnosť nepozostáva v prvom rade z nejakej štruktúry, z nejakého územia alebo z nejakej budovy, ale ona je skôr ‚Božou rodinou, je spoločenstvom bratov, preniknutých jedným Duchom,‘ ona je „domom farskej rodiny, bratským a pohostinným“, je ‚spoločenstvom veriacich‘.“ (Christifideles laici 26).

Podobne hovorí o rodinných vzťahoch Písmo: „¹² Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci ich je mnoho, tak aj Kristus. ¹³ Ved’ my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom. ¹⁴ Telo nie je jeden úd, ale mnoho údov. ... ²⁶ Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. ²⁷ Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy.“ (1 Kor 12,12–14,26n). A inde: „² Neste si vzájomne bremená, a tak naplníte Kristov zákon.“ (Gal 6,2) a inde: „¹⁵ Radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi! ¹⁶ Navzájom rovnako zmýšľajte; a nezmýšľajte vysoko, ale prikláňajte sa k nízkym.“ (Rim 12,15n).

Spoločenstvo spoločenstiev

Samozrejme, **ani v malej farnosti s pár stovkami veriacich nie je reálne prežívať takéto úzke a dôverné vzťahy so všetkými.** Keď nie pre nič iné, tak pre našu psychologickú danosť, ktorá túto našu schopnosť obmedzuje na približne 12 ľudí (okrem vlastnej rodiny). Aj to je zrejme jeden z dôvodov, prečo Ježišovo spoločenstvo tvorilo presne 12 apoštolov.

Aj preto sa od okamihu Turíc Cirkev formovala ako spoločenstvo spoločenstiev. Len v Jeruzaleme bolo vyše 5 000 kresťanov, ktorí sa ale schádzali po domoch v podobe malých komunit, tvorených 2 – 3 rodinami, zhruba 10 až 15 ľudí. Je zaujímavé, že Pavol práve tieto malé spoločenstvá nazýva cirkvou, napríklad: „¹⁵ Pozdravte bratov v Laodicei aj Nymfu a cirkev v jej dome.“ (Kol 4,15), alebo: „Veľmi vás pozdravujú v Pánovi Akvila a Priska i s cirkvou v ich dome.“ (1 Kor 16,19).

Podobne sa vyjadruje aj pápež Ján Pavol II., keď nalieha: „Aby sa všetky tieto farnosti stali živými kresťanskými spoločenstvami, musia sa dotyčné miestne autority starať o to, aby ... rástli malé bazové spoločenstvá, nazvané aj živé spoločenstvá, v ktorých veriaci vzájomne môžu hlásať Božie Slovo a môžu byť činnými v službe a v láske. Tieto spoločenstvá sú v spoločenstve so svojimi pastiermi opravdivými skonkrétňeniami cirkevného communia a centrami evanjelizácie...“ (Christifideles laici 26). Dáva tým najavo dvoje: Že **práve v týchto malých spoločenstvách jestvuje a je stelesnená Cirkev – Božia rodina a opravdivé bratské spoločenstvo veriacich; a že bez tejto štruktúry**

farnosti ako spoločenstva spoločenstiev síce farnosť môže pretrvávajúť ako mŕtva štruktúra, ale nie ako živý organizmus.

Odtiaľ je už len krok k nevyhnutnému záveru: „*Novoevanjelizovaný musí mať aktívnu účasť v Cirkvi pridaním sa k nejakému malému spoločenstvu, v ktorom môže kráčať a rásť v živote Ducha. ... Každý sa musí rozhodnúť, či bude prežívať kresťanstvo jediným prijateľným spôsobom: v spoločenstve, zriekajúc sa duchovného individualizmu a vytvárajúc Kristovo telo podľa Ježišových slov: ‚Otče, daj, aby všetci boli jedno, aby svet uveril‘ (Jn 17,21).“ (Emiliano Tardiff). Vskutku, sú iba dve možnosti: vytvárať rodinné a dôverné vzťahy so všetkými členmi farnosti – čo je ale psychologicky nemožné – alebo ich vytvárať a byť tak do rodiny farnosti zapojený cez malé (bunkové, bázové, základňové) spoločenstvo.*

Preto musíme birmovancom poskytnúť možnosť zapojiť sa do farnosti prostredníctvom malých spoločenstiev – či už jestvujúcich, alebo zvlášť pre nich vytvorených.

Zároveň sú tieto spoločenstvá – ak fungujú už predtým – miestom, kde farnosť ako spoločenstvo účinne a v praxi formuje birmovancov podľa požiadaviek a vízie Cirkvi.

b) Služba lásky vo farnosti

To, že sa mladý človek zapojí do života malého spoločenstva, ale neznamená, že sa tým pádom dostáva mimo ostatných bratov a sestier vo farnosti. **Jeho vzťah k ostatným farníkom je už ale (prirodzene a nutne) menej dôverný a jeho láska a jednota s nimi sa viac presúva na rovinu služby.**

V súvislosti s nedeľou ako Dňom Pána Katechizmus Katolíckej cirkvi hovorí: „*Kresťania, ktorí žijú v pohodlí, nech si pripomenú svojich bratov, ktorí majú tie isté potreby a tie isté práva, a nemôžu si odpočínúť pre chudobu a biedu. Kresťanská nábožnosť už tradične zasväcuje nedeľu dobrým skutkom a pokorným službám nemocným, chorľavým a starcom. Kresťania môžu svätiť nedeľu aj tým, že venujú svojej rodine a svojim blízkym čas a starostlivosť, na ktoré cez iné dni v týždni nestačia.“ (KKC 2186). Nedeľa je tak zvlášť dňom zasväteným službe lásky vo farskom spoločenstve.*

Služba lásky je ale niečo, čo sa neobmedzuje len na nedeľu. Je to vnútorný postoj, ktorý prežívame v každom okamihu. Postoj lásky, pripravenej poslúžiť, pomôcť, povzbudiť a budovať toho, koho milujeme.

Pravda, táto láska sa neobmedzuje len na spoločenstvo farnosti, ale prekračuje ho: „*Požiadavka pre Cirkev v dnešnej Európe teda spočíva v tom, aby svedectvom lásky, ktoré má v sebe vnútornú evanjelizačnú silu, pomohla človeku zakúsiť lásku Boha Otca a lásku Krista v Duchu Svätom. V tom spočíva napokon aj evanjelium, čiže radostné posolstvo zvestované každému človeku: najprv Boh*

miloval nás (porov. 1 Jn 4, 10.19); Ježiš nás miloval až do krajnosti (porov. Jn 13, 1). Vďaka daru Ducha Svätého sa núka veriacim láska Boha, skrze ktorú môžu mať účasť na jeho schopnosti milovať: ona podnecuje srdce každého učeníka a celej Cirkvi (porov. 2 Kor 5, 14). Láska, práve preto, že ju daroval Boh, sa stáva človeku príkazom (porov. Jn 13, 34). ... Svedectvo o láske musí podľa svojej prirodzenosti prekračovať hranice cirkevného spoločenstva a zasahovať každého človeka, aby sa láska k všetkým ľuďom stala pre celý spoločenský život stimulom pravej solidárnosti. Ak Cirkev slúži láske, zároveň dáva rásť kultúre solidarity a týmto spôsobom prispieva k znovuoživeniu všeobecných hodnôt ľudského spolunažívania. Z tohto hľadiska treba znovu odhaľovať pravý zmysel kresťanskej nezištnej, dobrovoľnej služby. Ak pochádza z viery a vierou sa živí, musí vedieť spojiť odbornú spôsobilosť s ozajstnou láskou, podnecujúc všetkých, ktorí ju vykonávajú, „povznášať city jednoduchej ľudskej filantropie do výšok Kristovej lásky; nanovo si dennodenne, uprostred únavy a znechutenia, uvedomovať dôstojnosť každého človeka; objavovať potreby ľudí a pritom, ak je to potrebné, raziť nové cesty tam, kde je bieda najväčšia a kde sa vyžaduje starostlivosť a pomáhanie najslabším.“ Život v láske sa teda stáva radostným posolstvom každému človeku, že sa v ňom zviditeľní Božia láska, ktorá nikoho neopustí. To napokon znamená dať zablúdenému človeku pravé dôvody na znovunadobudnutie nádeje.“ (Ecclesia in Europa 84 a 85)

V praxi to znamená

- **Pomôcť birmovancom spoznať farnosť**, jej život, fungovanie, podujatia a vízie.
- **Pomôcť birmovancom zapojiť sa do farskej rodiny prostredníctvom malého bázového spoločenstva** – najlepšie už jestvujúceho, alebo, ako ho niet, tak pre birmovancov zvlášť vytvoreného a reálne zapojeného do života a vzťahov farnosti.
- **Zapojiť birmovancov do diela služby lásky** v rámci farnosti, do charitatívnej činnosti farnosti a podobne.

Hodnotenie a príprava birmovanca v praxi

Je vskutku ťažké hodnotiť pripravenosť birmovanca. Jedinou možnosťou je tá, o ktorej vraví Ježiš: „¹⁶ Poznáte ich po ovocí. Ved' či oberajú z trnia hrozná alebo z bodliakov figy? ¹⁷ Tak každý dobrý strom rodí dobré ovocie, kým zlý strom rodí zlé ovocie. ¹⁸ Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie a zlý strom nemôže rodiť dobré ovocie.“ (Mt 7,16–18).

Preto sa príprava a hodnotenie birmovancov riadi nasledovnými zásadami:

- **NEPOVINNÁ PRÍPRAVA.** Je iste povinnosťou farára poskytnúť všetok servis a všetku pomoc birmovancom pri ich príprave. Na druhej strane ale nikto nemôže od birmovanca vyžadovať, aby využíval *práve túto* formu prípravy. Aj keď niektoré časti prípravy je rozumné označiť ako povinné – napríklad praktické kurzy rozjímavej modlitby a pod. – predsa by čo najviac toho malo byť nepovinným.
- **POVINNÉ KRITÉRIÁ.** To je druhá vec. Nie je dôležité kde a ako dlho sa birmovanec pripravoval. Dôležité je, či je *pripravený*. Niektoré časti pripravenosti sa dajú hodnotiť priamo – napríklad zapojenie sa do apoštolátu farnosti, vedomosti, či znalosť rôznych postupov. Niektoré len sprostredkovane, cez vonkajšie ovocie. Birmovanec je pripravený, keď splní všetky požiadavky a kritériá. V praxi navrhujeme tieto:

1) Intímne zjednotenie s Kristom, intenzívnejšia modlitba a stav milosti

- **Vedomosti:**

Vie vysvetliť zákonitosti duchovného života s Bohom

Vie vysvetliť rôzne formy modlitby – rozjímanie, meditácia, kontemplácia, lectio divina, modlitba pokoja,...

- **Prax:**

Absolvuje evanjelizačný kurz, alebo seminár (napr. FILIP)

Praktizuje rozjímavú modlitbu – doloží meditačným denníkom, v ktorom má záznamy z rozjímaní za posledných najmenej **6 mesiacov**. Okrem toho absolvuje aspoň **2 pohovory** s kňazom (duchovným vodcom) na tému svojho duchovného života.

Vyukazuje vonkajšie známky vnútorného obrátenia, ako ich opisuje KKC 1431.

2) Živšia dôvernosť s Duchom Svätým, s jeho konaním, darmi a vnuknutiami – postoj poslušnosti viery a ochoty

• Vedomosti

Pozná Ducha Svätého ako osobu

Pozná zásady a zákonitosti spoločenstva s Duchom Svätým

Vie, čo sú charizmy a aké sú podmienky ich prijatia a využívania

Vie čo sú vnuknutia, na čo slúžia a ako byť na ne vnímavý. Pozná základné kritériá rozlišovania ich autentickosti a pravosti.

• Prax

Podniká kroky na to, aby pripravil pôdu pre prijatie chariziem a darov Ducha Svätého

3) Prevzatie apoštolskej povinnosti a zodpovednosti

• Vedomosti

Pozná dôvody a zmysel apoštolátu a jeho ciele

Pozná rôzne formy apoštolátu, evanjelizácie a katechézy a ich techniku a zásady

Má dostatočné vedomosti na to, aby mohol tieto služby vykonávať.

• Prax:

Aktívne sa podieľa aspoň na 3 pastoračných projektoch farnosti v oblasti apoštolátu a katechézy, pričom aspoň 1 z nich je evanjelizačný a aspoň 1 katechetický (napr. práca s prvoprijímajúcimi deťmi, animovanie spoločenstva,...).

4) Príslušnosť k Cirkvi všeobecnej

• Vedomosti

Pozná svoju diecézu, svojho biskupa. Vie, na čom diecéza práve pracuje, pozná jej činnosť a projekty a zaujíma sa o ne.

Pozná základné informácie o svetovej Cirkvi a o Svätej Stolicí. Vie, na čom Cirkev vo svete pracuje, k čomu vyzýva a o čo sa práve teraz usiluje. Má o týchto veciach aktuálny prehľad a zaujíma sa o ne.

Vie vysvetliť dynamiku, symboliku a význam slávenia Eucharistie a pokánia a podmienku ich účinnosti.

• Prax:

Aktívne sa zpojí aspoň do 1 diecézneho projektu, či podujatia.

Aktívne sa zapojí aspoň do 1 národného, alebo nadnárodného podujatia, či projektu Katolíckej cirkvi – podľa vlastného výberu, ktorý si prekonzultuje.

Aktívne sa zapája do liturgie a prijme konkrétnu službu: napr. miništrant, spevokol, lektor, hudobník, spevák, pomoc pri údržbe kostola,...

5) Príslušnosť k farskému spoločenstvu

- **Vedomosti**

Pozná svoju farnosť, jej život, konanie, aktivity, vízie,...

Pozná, ako funguje systém farnosti ako „spoločenstva spoločenstiev“.

Pozná cenu služby lásky vo farnosti i mimo nej.

- **Prax:**

Je zapojený do života farnosti cez malé spoločenstvo, v ktorom pracuje aspoň 6 mesiacov a spoločenstvo o ňom vydá pozitívne **svedectvo**.

Zapája sa do služby lásky vo farnosti i mimo nej a **aktívne sa zapojí do realizovania aspoň 3 projektov farnosti**, zameraných na charitu, na službu starým a chorým bratom a sestrám a podobne.

Záver

Absolvuje záverečný pohovor s farárom, v ktorom vyvsetlí svoju konkrétnu víziu na prácu a život vo farnosti po birmovaní. Víziu zároveň odovzdá **aj písomne** (s adresou a telefónnym číslom, príp. aj mailom, aby ho potom farár mohol kontaktovať a pomohol mu zapojiť sa do danej oblasti farnosti)

Napíše list biskupovi, ktorý mu v deň birmovania odovzdá a v ktorom biskupovi predstaví seba, svoju prípravu a svoju víziu na život vo farnosti po birmovke.

Presne na takýchto princípoch stavia svoj výchovný program skautské hnutie a je to už 100 rokov overená koncepcia formovania mladých ľudí.

Praktické poznámky k procesu prípravy

Budeme Ťa pripravovať, kým Ťa nepripravíme

Odporúčaná doba prípravy na sviatosť birmovania je zhodná s katechumenátom: dva roky. Niekomu to stačí, niekomu to môže byť primálo.

Cieľom pre nás nie je, aby sa niekto touto prípravou *pretlkol*, ale aby s jej pomocou splnil kritériá zrelosti na prijatie sviatosti birmovania a pripravil sa na jej účinné prijatie a následne na plný život kresťana v Cirkvi. Preto ak niekomu dva roky nestačia, je potrebné venovať sa mu dlhšie. Naším heslom nemôže byť: „Nejako to s Tebou tie dva roky vydržím a potom si bež, kam chceš!“ takto funguje svet, ale nie Cirkev. Našou zásadou je: „Urobíme pre Teba všetko a budeme Ťa pripravovať, kým sa nepripravíš!“ – bez ohľadu na to, ako dlho to bude trvať!

Zo strany farnosti je teda birmovancovi poskytovaná trvalá a trpezlivá pomoc. Nie je to ale nátlak a je len na birmovancovi, aby si sám zvolil tempo a intenzitu svojej prípravy a tým aj dĺžku, ako dlho bude trvať.

Treba odolať pokušeniu nahradiť kvalitnú prípravu napríklad sadou otázok a odpovedí a pečiatok z účastí na sv. omšiach. Je to vo svojej podstate rovnako absurdné, ako keby v nemocnici pacientovi namiesto operácie srdca vyoperovali slepé črevo, pretože na srdce si netrúfajú a tak urobia „aspoň niečo“...

Birmovanec – stav trvalý

Samozrejme, tento prístup je nemožný, ak sa najprv „objedná“ birmovka, oznámi jej termín a potom sa pár mesiacov (alebo hoci aj dva roky) pred ňou vyhlási príprava na *túto konkrétnu* birmovku. Vytvára to totiž tlak na to, aby birmovanec na birmovku išiel: má už predsa kúpený dar, kúpený drahý oblek, všetko je už nachystané... a „vyhodíť ho“ z birmovky, to je zahanbenie, za ktoré sa chodia rodičia hádať na faru.

Rozumnejšie je ustanoviť birmovancov ako *stav*. Znamená to nasledovné:

- Každý rok sa záujemcovia spomedzi mladých ľudí môžu prihlásiť medzi birmovancov a každý rok sa vo farnosti rozbieha úvodný teoretický cyklus prípravy (I. stupeň).
- Po skončení tohto cyklu birmovanec postúpi do II. stupňa prípravy, ktorý je už venovaný praxi. Toto obdobie trvá dovtedy, kým birmovanec nesplní všetky kritériá a kým nezavŕši prípravu na birmovanie.

- Raz ročne všetci tí birmovanci, ktorý už splnili kritériá, pristúpia ku sviatosti birmovania a tak ukončia svoje birmovanecké roky. Vyžaduje to samozrejme, aby sa raz ročne birmovka konala – ak nie v samej farnosti, tak aspoň v dekanáte, či v blízkom okolí.

So začiatkom prípravy na birmovku teda nie je spojený nijaký konkrétny prísľub „pôjdeš v tom a v tom roku vtedy a vtedy“. Záleží len od birmovanca, ako rýchlo touto cestou prejde.

Samotní birmovanci tak tvoria stabilnú skupinu ľudí vo farnosti. A hoci sa stále obmieňajú – noví prichádzajú, starí odchádzajú – sú ako *stav* vo farnosti stále prítomní, nielen pár mesiacov pred birmovkou. Stať sa birmovancom tak neznamená „ísť sa pripraviť na jarnú birmovku“, ale znamená uvedomiť si svoje rozhodnutie a zrelosť, vstúpiť do spoločenstva bratov a sestier, ktorý sa rozhodli pre to isté a rovnako sa pripravujú na dosiahnutie zrelosti obrátenia a dospelosti viery. A, samozrejme, raz, keď sa táto cesta zavŕši, príde čas aj na birmovku ako jej záver. Možno o rok, možno o dva, možno o tri či o štyri...

Dva stupne prípravy

Je rozumné prípravu rozdeliť na dva stupne:

- **I. stupeň** – je viac teoretický. Spočíva v evanjelizácii birmovanca, v odovzdávaní informácií o kresťanstve, jeho zákonitostiach, fungovaní, je uvedením do tajomstva liturgie, sviatostí, modlitby a duchovného života vôbec. Príklad takéhoto programu nájdete napr. na stránke www.inky.sk. Jeho trvanie je približne jeden rok.
- **II. stupeň** – je rýdzo praktický. Jeho zmyslom je poskytnúť birmovancovi priestor a čas na to, aby v praxi uplatnil to, čo si v I. stupni osvojil. Cieľom je, aby prejavil potrebnú mieru zrelosti a samostatnosti, vlastnú dospelému kresťanovi. Trvanie tohto stupňa nie je dané, najmenej to bude asi okolo roka, najviac... ktovie?

Malé skupinky

Je vhodné, ak príprava birmovancov aj počas I. cyklu prebieha v malých skupinkách asi po 8 birmovancoch a v dostatočne neformálnej atmosfére, aby mohla ústiť do konštruktívnej diskusie.

Ako animátori týchto skupiniek sa okrem dospelých kresťanov môžu uplatniť aj vhodní a zrelí birmovanci z II. cyklu prípravy.